



LEGE
Codul civil al Republicii Moldova*

Cartea întâi
DISPOZIȚII GENERALE

nr. 1107-XV din 06.06.2002

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75/132 din 01.03.2019
Monitorul Oficial al R.Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002

* * *

Capitolul II
PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ

Secțiunea a 2-a

Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente

Articolul 43. Drepturi ale personalității

(1) În condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege.

(2) Aceste drepturi sînt insesizabile și inalienabile.

Articolul 44. Interzicerea unor acte patrimoniale

Orice acte juridice care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sînt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Articolul 45. Dreptul la propria imagine

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, în exercitarea dreptului la propria imagine, persoana poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozițiile art.47 rămîn aplicabile.

(2) Dacă o persoană consimte ca imaginea sa să fie captată în circumstanțe din care rezultă în mod evident că imaginea va fi difuzată, se prezumă că ea de asemenea consimte la reproducerea și difuzarea acesteia pe cale obișnuită, așa cum se putea aștepta în mod rezonabil în aceste circumstanțe.

Articolul 46. Atingeri aduse vieții private

Sub rezerva aplicării dispozițiilor art.47, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private:

a) intrarea sau rămînerea fără drept în locuință ori luarea din aceasta a oricărui obiect fără consimțămîntul celui care o ocupă în mod legal;

- b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârșită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoștință de cauză, a unei asemenea interceptări;
- c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără consimțământul acesteia;
- d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără consimțământul celui care îl ocupă în mod legal;
- e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;
- f) difuzarea de știri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viața intimă, personală sau de familie, fără consimțământul persoanei în cauză;
- g) difuzarea de materiale conținând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitățile de asistență medicală, precum și a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără consimțământul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără consimțământul familiei sau al persoanelor îndreptățite;
- h) utilizarea, cu rea-credință, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;
- i) difuzarea sau utilizarea corespondenței, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reședința temporară, precum și numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără consimțământul persoanei căreia acestea îi aparțin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Articolul 47. Limitele dreptului la viață privată

(1) Nu constituie o încălcare a dreptului la viață privată atingerile care sînt permise de lege sau de tratatele internaționale privitoare la drepturile omului la care Republica Moldova este parte.

(2) Exercițarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte nu constituie o încălcare a dreptului la viață privată.

Articolul 48. Presumția de consimțământ

(1) Cînd însuși cel la care se referă o informație sau un material le pune la dispoziția unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoștință că își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului, consimțământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesară exprimarea lui în formă scrisă.

(2) O persoană care a consimțit la utilizarea documentelor personale, imaginii sau înregistrărilor audio sau video privitoare la o persoană ori opiniilor personale poate reține consimțământul, chiar și în cazul în care acesta a fost acordat pentru o perioadă determinată.

(3) În cazul în care consimțământul acordat pentru o perioadă determinată este retras fără ca justificarea să fie fundamentată pe modificări substanțiale ale circumstanțelor sau orice alt motiv întemeiat, persoana care reține consimțământul trebuie să repare prejudiciul cauzat persoanei căreia i-a acordat consimțământul.

(4) Consimțământul nu este necesar în cazul în care imaginea, documentul personal, înregistrarea audio sau video privitoare la o persoană este făcută sau folosită pentru a exercita sau a proteja alte drepturi sau alte interese protejate de lege.

(5) De asemenea, consimțământul nu este necesar în cazul în care o imagine, un document personal sau o înregistrare audio sau video privitoare la o persoană se face sau este folosită în baza legii în scopuri oficiale ori în cazul în care cineva execută un act public în interes public.

(6) Consimțământul persoanei vizate nu este necesar pentru înregistrarea imaginii sau vocii și pentru utilizarea acestei înregistrări atunci când aceasta este făcută în mulțime sau în timpul unui eveniment public.

(7) Prin lege se pot prevedea alte cazuri în care consimțământul persoanei este prezumat sau nu este necesar pentru utilizarea documentelor personale, imaginii sau înregistrărilor audio sau video privitoare la o persoană ori a opiniilor personale.

Articolul 49. Respectul datorat persoanei decedate

(1) Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum și cu privire la corpul său.

(2) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii și poate dispune cu privire la corpul său după moarte.

(3) În lipsa opțiunii exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voința soțului, părinților, descendenților, rudelor în linie colaterală pînă la al patrulea grad inclusiv, moștenitorilor ori dispoziția primarului satului (comunei), orașului sau municipiului în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ține seama de apartenența confesională sau de faptul că nu a avut apartenență confesională.

Secțiunea a 5-a Organizațiile necomerciale

Articolul 296. Dispoziții generale cu privire la organizațiile necomerciale

(1) Organizație necomercială este persoana juridică al cărei scop principal este altul decît obținerea de venit.

(2) Organizații necomerciale sînt:

- a) asociația;
- b) fundația;
- c) instituția privată.

Articolul 297. Asociația

(1) Asociație este organizația necomercială constituită benevol de fondatori, în modul prevăzut de lege, pentru satisfacerea unor necesități necomerciale.

(2) Asociația poate avea forma de asociație obștească, cult religios sau parte componentă a acestuia, partid sau de altă organizație social-politică, de sindicat, de patronat, alte forme în condițiile legii.

(3) În asociație, calitatea de membru se consemnează.

(4) Bunurile transmise asociației de către fondatori (membri) sînt proprietatea ei. Asociația utilizează aceste bunuri în scopurile stabilite în statut.

(5) Membrii nu-și păstrează drepturile asupra bunurilor transmise asociației în proprietate, nici asupra cotizațiilor de membru. Ei nu răspund pentru obligațiile asociației, iar aceasta nu răspunde pentru obligațiile membrilor săi.

(6) Particularitățile constituirii, ale activității, statutul juridic al diferitor tipuri de asociații se stabilesc prin lege.

Articolul 298. Fundația

(1) Fundație este organizația necomercială, fără membri, înființată de una sau mai multe persoane, dotată cu patrimoniu distinct și separat de cel al fondatorilor, destinat atingerii scopurilor necomerciale prevăzute în actul de constituire.

(2) Fundația poate fi constituită și prin testament.

Articolul 299. Instituția privată

(1) Instituția privată este organizația necomercială constituită de către o singură persoană pentru realizarea unor scopuri necomerciale, finanțată parțial sau integral de aceasta.

(2) Bunurile transmise instituției private de către fondator sînt proprietatea instituției private, dacă actul de constituire nu prevede altfel.

(3) Instituția privată se constituie în baza hotărîrii persoanei, care o dotează potrivit scopului preconizat.

Articolul 300. Statutul organizației necomerciale

(1) Organizația necomercială acționează în bază de statut dacă legea nu prevede altfel.

(2) Statutul se semnează de toți fondatorii dacă legea nu prevede altfel.

(3) În statutul organizației necomerciale se indică:

a) forma juridică de organizare;

b) denumirea deplină;

c) scopurile pentru care se constituie;

d) procedura de constituire, reorganizare și încetare a activității;

e) organele de conducere și control, modul de numire, competența și durata mandatului acestora;

f) modul de numire a administratorului și, după caz, a altor organe ale organizației;

g) procedura de adoptare și modificare a statutului;

h) modalitatea prin care va asigura transparența activității sale;

i) alte date stabilite de lege.

(4) Statutul poate prevedea și alte clauze care nu contravin legii.

Articolul 301. Genurile de activitate ale organizațiilor necomerciale

(1) Organizațiile necomerciale sînt în drept să desfășoare orice gen de activitate neinterzis de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de statut.

(2) Activitatea care, conform legii, este supusă licențierii va fi practică de organizațiile necomerciale doar după obținerea licenței.

Articolul 302. Activitatea economică a organizației necomerciale

Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică. Activitatea economică poate fi exercitată nemijlocit de către organizația necomercială sau prin constituirea, în condițiile legii, a persoanelor juridice cu scop lucrativ.

Articolul 303. Conducerea, administrarea și reprezentarea organizației necomerciale

Normele de conducere, administrare și reprezentare a organizației necomerciale sînt stabilite prin lege și statutul ei.

Capitolul III

Capitolul II

PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ

Articolul 391. Termenul general de prescripție extinctivă

(1) Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

(2) Acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Secțiunea a 7-a **Despăgubiri și dobânzi**

Articolul 934. Dreptul la despăgubiri

(1) Creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului în care debitorul demonstrează că neexecutarea este justificată.

(2) Despăgubirile trebuie să acopere doar prejudiciul suferit de creditor care este consecința directă și necesară a neexecutării.

(3) Prejudiciul reparat prin despăgubiri cuprinde și prejudiciul viitor care, în mod rezonabil, s-ar fi produs.

(4) Prejudiciul cuprinde prejudiciul patrimonial și nepatrimonial (moral).

(5) Debitorul răspunde pentru fapta reprezentantului său și a persoanelor cărora le-a încredințat executarea obligației în aceeași măsură ca pentru propria faptă.

Articolul 935. Despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial

(1) Creditorul are dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat prin neexecutarea obligației dacă neexecutarea încalcă un drept personal nepatrimonial, dacă creditorul este consumator, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Despăgubirile pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat prin neexecutarea obligației reprezintă suma de bani care va oferi o satisfacție echitabilă creditorului, având în vedere toate împrejurările cazului.

Articolul 936. Evaluarea despăgubirilor pentru prejudiciul patrimonial

(1) Despăgubirile pentru prejudiciul patrimonial cauzat prin neexecutarea obligației reprezintă suma de bani care va pune creditorul, pe cât este posibil, în situația în care s-ar fi aflat dacă obligația s-ar fi executat în mod corespunzător. Aceste despăgubiri acoperă dauna suferită real (inclusiv cheltuielile suportate și reducerea valorii bunului) și profitul ratat de creditor.

(2) Creditorului îi revine sarcina de a demonstra mărimea prejudiciului pentru care cere despăgubiri.